

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Practica Theologiae Mysticae

Gelen, Victor

Coloniae Agrippinae, 1652

Articulus Secundus. Species mysticas expressas oriri ex voluntate, prout voluntas intellectum praecedit triplici respectu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9766

diuino affici, seu vsu doni sapientiæ fundata, ac speciem suam elicente; resultantes verò (seu Agalmatis) quando post excessum amoris, intellectus restituitur, pro eo Nunc nunquam desunt, semperque ex natura dispositionis huius amoris resultant; in tantum, vt licet à prima puritate deficiant, & diuino amore præstans animus, ad inferiores, ratione, aut etiam imaginatione, vestitas operationes, dimissus fuerit; adhuc tamen concomitantes illæ de iam habito amore reliquæ cogitationis diem festum agant, efficacius moueant, ac magis clarè videre faciant, quam si per alia media extrinsecus incidissent. at species infusæ illius sunt puritatis, vt Deo magis, quam contemplanti sint notæ; cum in eo Nunc, quo ab anima aliqua accesserit earum notitia, à prima puritate iam defecerint, & quidem hæ species à Deo infusæ, non sunt ita frequentes, sicut species per habitum charitatis, modo supernaturali, seu absque phantasmate, & discursu faciliter formata. [Diuina a siquidem virtus, in animam species intelligibiles imprimit quandoque.] ergò non semper aut ad libitum. vnde etiam mysticis documentis non subiiciuntur; sed à gratuita Dei benignitate ad actum transeuntem, à Deo immediatè dependent. iam verò cum circa species b resultantes, & infusas nulla singularis intercurrat difficultas; resultantes enim semper eueniunt, cum post amoris excessum intellectus suis functionibus restituitur; infusæ etiam infallibiter suum

præstant: hinc consequenter circa species expressas (quod quidem ad praxin quam maximè scitu necessarium est) paulò fufius inquirendum erit, & dicendum,

Species mysticas expressas, oriri ex voluntate, pro vt voluntas intellectum præcedit triplici respectu.

ARTICVLVS SECVDVS.

Solennem illam scholasticorum, contra mysticos disceptationem, de eo quod voluntas intellectum præcedat; non tam nostri instituti est decidere, quam quod ad practicam facilitatem tendit, clarum reddere. Ante omnia verò diligenter considerandum venit; primò in supernaturali modo amandi, (de quo duntaxat hoc loco nobis est disquisitio) species mysticas in voluntatis bene-afficientia fundari, & radicari. Secundò nos non dicere voluntatem intellectum præcedere, quando intellectus intendit aliquam conceptionem intellectualem formare, seu verbum mentis pronuntiare; tunc enim intellectus agens incipit à rebus sensibilibus ad intelligibilia, ordinario, & conaturali modo procedendi, quo ita voluntas excitata, & illuminata possit moueri: tali ergo progressu seruato, qui alitereret voluntatem intellectum præcedere, indubiè absurdum diceret.

His igitur præmissis, dicimus species mysticas oriri ex voluntate, & voluntatem

a Caiet. in 2. 2. q. 173. a. 3. b de quibus latius inf. Decif. 6. art. 17.

tem intellectum præcedere, idque triplici respectu, seu modo: Primò quidem per habitum charitatis, non pro vt confert gratiam gratum facientem, seu ius ad vitam æternam; sed pro vt per donum sapientiæ dat vsum, & fruitionem diuinæ naturæ, & post essentiam animæ ipsam voluntatē vitaliter beneafficit; non secus ac [peccatum a originale prius est in essentia animæ,] per modum carentiæ, & defectus boni conuenientis; dein per prius voluntatem, quam intellectum vitaliter malè afficit [b fomite peccati, concupiscentia,] & cæteris eiusmodi inclinationibus vitiat. in animo itaque gratia sanato, [prima e mentis ad diuina motio, & contentio, Dei est charitas: sanctæ autem charitatis progressus, qui principatum obtinet ad diuina perficienda præcepta, est diuini in nobis status, quæ verbis exprimi non potest, effectio. diuinus enim status diuino ortu, & vt ita dicam, generatione efficitur.] quando videlicet] contemplationis d emanationum, ipsum Bonum est principalissimum fundamentum] & [ad ipsam visionem prius principij, scilicet Dei, incitat e amor ipsius.]

Obseruandum insuper est, hanc primam voluntatis præcedentiam, non profluere ex verbo aliquo mentis, & prius ab intellectu formato, & dein intellectum excedente, pro vt fit in se-

cunda hæc præcedentia; sed tantum præcedere, vt id, [vndè cognitio f concipitur] seu vt à quo, verbum mysticum formare incipit intellectus agens; ita vt sicut peccatum originale est principium, & vitalis origo, vt ab ipsa vitaliter exeant cogitationes malæ; homicidia, furta, adulteria, & alia innumera mala: ita etiam [sapientia g pro vt est donum Spiritus sancti, & charitatem præsupponit;] [b causam, nimirum charitatem, habeat in voluntate.] & quum gratia mystica modi supernaturalis, per modum habitus maximè doni sapientiæ, i ad vsum, & fruitionem in Nunc præsentis, vitaliter beneafficiat, & [Deus velut k vita animæ nostræ sit:] eo principio mysticus omni instanti in ipsa voluntate habet, vndè intellectus agens mysticas species formare, & intellectus patiens verbum bonum, & diuinæ naturæ communionem, pronuntiare possit. non secus ac homo peruersus, ex malo originalis iniustitiæ continuò inclinationes, & machinationes vitiosas apud se fabricat. species autem modi supernaturalis, ordinariè non aliundè, quam ex ipsa voluntate vitaliter consortio diuinæ naturæ perfusa, accipi; & quousque ipsa voluntas sic vitaliter sit excitata, non nisi imperfecta, & præambuli verba formari, & dici, præter ea quæ ex his positis colliguntur, latius infra / dictum est.

A a a

Secun-

a S. Thom. 1. 2. quæst. 83. art. 2. & art. 3. c. b 1 2. quæst. 83. art. 3. c S. Dionys. de Eccles. Hierar. c. 2. d S. Bonauent. itin. ment. c. 6. e S. Thom. 2. 2. quæst. 180. art. 1 ad 2 f de ment. quæst. 10 a. 9. c. g 2. 2. quæst. 45. art. 4. 5. h ibid. a. 1. c. i sup. dec. 4. art. 1. & S. Thom. opusc. 61. l dec. 6. art. 2. 3. 4. 5. & 6.

Secundò verò dicimus, voluntatem præcedere intellectum; quando intellectus, & amor simul gradiuntur; & intellectus cõtinuò obiectiuè mouet voluntatem, & tandem amor sui præstantia intellectum excedit; Deus autem amoris inactione magis est operans, mysticus verò patiens; quod fit, quando amor intellectum excedens, mentemq; deserens, in perfectissimo modo *a* accipiendi, Deo fruitur. eo autem finito, sibi ipsi nondum aliter restituitur; quam ut à consortio diuinæ naturæ resultantem speciem in Nunc præteritæ, & excessiuæ uisionis deficientia, recipiat, ad formandum verbum illius superexcedentis amoris; quod verbum Agalma diximus infra, *b* & ita [patet plane *v* quod actus dilectionis excellit, & præcedit actum cognitionis intellectualis in aliquo gradu. in quantum autem eum excellit, in tantum eum excedit, attingendo Deum in aliquo gradu dilectionis, ad quem actus intellectualis extendi non potest, quia superintelectualis est saltem in hac vita, quia in patria videbimus Deum sicuti est.]

Tertiò autem dicimus voluntatem intellectum præcedere, quando eleuatur voluntas ad verum Dei amorem vitalem, & actualem, voluntate non excitata, neque obiectiuè mota per intellectum; sed immediatè à Spiritu sancto: hoc autem non *d* impossibile; sed

per Dei gratiam, & modum supernaturalem facillimum esse, colligitur, primò. quia [potentiæ intellectus, & voluntatis sunt *e* realiter à se distinctæ.] ergò vna sine alterius iniuria potest aliquid suscipere, saltem modò supernaturali. Secundò, quia [Deus potest producere affectus causarum secundarum absque ipsis *f* causis secundis.] Tertiò, quia quando Deus repræsentat bonum ut apprehensum, & causam appetitiui motus, non est necesse habere apprehensionem, seu cognitionem, [ut alioquin & ordinario *g* cursu] ut causam amoris.

Quartò, quia [multa requiruntur ad perfectionem *h* cognitionis, quæ non requiruntur ad perfectionem amoris:] [voluntas enim mouetur ab intellectu tantum quo ad specificationem *i* actus, non autem quo ad exercitium actus:] & [penitiùs *k* voluntas, quam intellectus Deo coniungitur:] ex vniuersali insuper scholasticorum consensu, charitas diuina in hoc potissimum cæteris virtutibus, etiam Theologicis antecellit, quod ipsum Deum per se attingat, ceteræ autem ad eum per interiectas res proferantur; vñdè non est quod ita peregrinum videatur, Deum mouere voluntatem, absque omni præuio intellectu; qui scilicet talem motum causet, præsertim quòd nemo illorum qui tam præstanti modo diuina experitur, dicat, se fuisse

a Dec. 6. art. 15. *b* Dec. 6. art. 17. *c* S. Bonau. Itin. 5. Ætern. d. 5. ex Wercell. & Linc. *d* Contra Suares. de Relig. t. 2. l. 2. tr. 4. c. 13. *e* S. Thom. 1. p. q. 59. art. 2. c. *f* Et Thomista communiter. *g* S. Thom. 1. 2. quæst. 51. art. 4. c. *h* 1. 2. q. 27. art. 2. ad 2. *i* Ibid. quæst. 9. 8. art. 1. *k* Calag. Theol. myst. c. 1.

se fuisse extra intellectum, aut memoriam, instar trunci alicuius, quando vitalem motionem voluntatis sensit in se excitari: imò contrarium dicunt, fieri scilicet inter *a* legendum, scribendum, aut dum aliud quidpiam agitur. licet de tali amoris excitatione in centro voluntatis, minimè *b* cogitetur. atque idè non excluditur cognitio, aut memoria vt desit necessario, experientia, aut recordatio. ipso enim instanti quo voluntas eleuatur ad verum Dei amorem vitalem, & actualem, non excitata, neque obiectiuè mota per intellectum, sed immediatè à Spiritu sancto: sicut sciunt se legere, scribere, aut aliud quidpiam facere, ita sciunt, recordantur, ac sentiunt, eiusmodi vitalem motum in voluntate excitari supernaturali gratia, & modo, absque omni præuio intellectu, scilicet ad talem actum eliciendum, proximè directo. faciliat etiam hanc præcedentiam voluntatis, quod [perfectio appetitus *c* amoris non exigat tot cognitiones boni, sed prima sufficiat illi: scilicet quod bonum secundum se apprehendatur, quoniam appetitus ad bonum vt est, tendit. nimirum quia bonum perficit appetitum, secundum quod inuenitur in rerum natura: apprehensionem autem secundum intellectus negotiationem; idè amor potest esse perfectus cognitione existente imperfecta: sat enim est appetitui re-

presentatio illius boni, quæ non sufficit intellectui:] Quintò quia si quis sentiret [*d* potentias animæ non esse qualitates distinctas ab essentia animæ; sed ipsam essentiam animæ, quatenus per se vim habet in se producendi varios actus, subire rationem multiplicis potentia;] illi nulla prorsus foret de voluntatis (sine intellectu) actuatione difficultas; imò magna facilitate sese in multis difficultatibus explicaret mysticus.

Iam mysticos Doctores tam sanctitate, quam praxi, ingenio, & scholastica disciplina eminentes, audiamus. Sanctus Augustinus [sensi, ait, *e* quiddam in me, resplendens animæ meæ: quod si perficeretur in me, dicere non dubitarem, id vitam esse æternam: occultat se, & nihilominus manifestat se: furtiuè venit, quasi omnia animæ furaturum, ablaturumquæ: manifestat se, & indicat ex parte, vt per hoc animam alliciat, prouocet, & post se trahat, imò & auferat sibi ipsi.]

Sanctus Bernardus [fateor, finquit, & mihi aduentasse verbum, & pluries, cumquæ sapius intrauerit ad me, non sensi: aliquoties cum intrauerit, adesse sensi, adfuisse recordor, interdum, & præsentire potui introitum eius, sentire nunquam, sed ne exitum quidem, nam vnde in animam meam venerit, quovè abierit, denuo eam dimittens, sed &

A a a 2 qua,

a Ioan. à Cruc. Explan. Cant. 17. & Ascens. mont. c. 26. & *b* Barbanson. de occult. semit. p. 2. c. 13. *c* Caiet. 1. 2. quæst. 27. art. 2. *d* Scot. in 2. sent. d. 16. & Gerson Theol. myst. spec. conf. 9. *e* Apud Tauler. Domin. post Natiu. serm. 1. f. Sermon. 74. in Cant.

qua, vel introierit], vel exierit etiam ignotare me fateor, secundum illud: Nescis unde veniat, aut quo vadat; nec mirum tamen, quia ipse est, cui dictum est, & vestigia tua non cognoscuntur, &c. Ita igitur intrans ad me aliquoties verbum sponsus, nullis unquam introitum suum indicijs innotescere fecit, non voce, non specie, non incessu, &c.]

Sanctus Bonaventura [*a* nonnunquam, ait, quasi clausis oculis bone IESU ad te inhianti mittis mihi in os cordis, quod non licet mihi scire quid sit,] quia nimirum [ille verus amor qui est Spiritus sanctus tertia *b* persona in diuinis, & vltima respectu ordinis personarum, nobis est propinquior, & prima in consurrectione affectiua in Deum. unde ipse Spiritus sanctus per ignem amoris tangit, & inflamat supremum affectiua apicem, & indicibiliter sine omni cogitatione, vel rationis discretionem ad ad se trahit. vnde sicut lapis suo pondere trahitur, & fertur naturaliter ad suum centrum inferius, sic apex affectus suo pondere, & directione immediatè, & sine aliqua obliquatione absque omni prauia, vel concomitante cogitatione, sursum fertur in Deum. vnde illa potentia, quæ est affectus, & supremum in hominis spiritu, Spiritui sancto mediante amoris vinculo est vniuersalis.]

Ioannes à Cruce [tactu, *c* inquit, delicatissimo dilectus animam nonnun-

quam contrectat, etiam tunc cum minus ipsa cogitat, adeo vt cor eius amoris igne ita succendat, vt scintilla ab igne emissa, videatur animam absumpsisse.] est autem [voluntas *d* in qua fit hic tactus:] etiam [siue distincta & praua notitia, prout experti sunt multi spirituales.] [anima tamen ad similia non debet conari, sed se Deo committere, ad perficiendum suum opus quando voluerit.]

Harpius. [mirabilis, *g* ait, & occulta sapientia, vnitua, sine omni meditatione, & inuestigatione praua, amantem affectum sursum trahit: quia spiritus rationalis à Deo recipit influentiam, primò, & principaliter, in quantum est ipsi affiniore, sed affectus per amorem dispositus, est supremus in spiritu rationali, & per consequens increato spiritui propinquior. Hic primò tangitur apex affectus à Deo per immisionem igniti amoris in spiritu, tanquam Deo propinquior, antequam apprehendat eum intellectus: qui est multò plus à supremo Creatore distantior, quam affectus. quare multò excellentior, amabiliore, & ad obtinendum dilectum faciliore est ardor amoris. Primumque conscendit ad dilectum tangendum, osculandum & amplexandum: sicut à simili, ordo Seraphin, qui interpretatur ardens, est Deo viciniore quam Cherubin, ac per consequens vberius, perfectius, & prius influentiam à Deo recipit, quam Cherubin, qui interpretatur plenitudo

a Solil. c. 2. ex Bern. *b* Auctor Theol. myst. apud S. Bonau. q. vn. in fine. *c* Explan. Cant. 17. & ascens. mont. l. 2. c. 26. *d* Ibid. *e* Ibid. Cant. 18. *f* Idem Ascens. mont. l. 2. c. 26. gl. 3. p. 1. c. 8.

scientiæ.] at Barbanfonius noster vitalem motionem sine omni prævio intellectu (ad voluntatem eo tempore excitandam directo) à Deo admirabili, sibi que familiaribus amicis, digno, & peculiari modo fieri, expressè, latè, & verissimè *a* docet. & ita quidem incogitantè hoc fieri, vt ilicò ad eiusmodi vitalem voluntatis excitationem, calamus ex manu labatur, loquela, & vires deficient. imò intellectum restitutum deimirari, vndè talia in centrum voluntatis venerint, cum per se non transferant. hæc autem sibi contigisse, ex ore ipsiusmet Patris nostri Constantini Barbanfonij (beata memoria digni) accepimus, cum de mysticis pro mutua familiaritate, secretius ageremus.

Sunt porro eiusmodi in voluntatem absque prævio eo directo intellectus actu, à Deo excitatæ commotiones, ceu arrhæ quædam, & familiaritatis diuinæ specialissima dona, ac munera, extraordinario modo diuino amori vnientia. nam [secundum *b* virtutè motam à Spiritu Sancto immediatè est multò maior de Deo cognitio, quam per omnem intellectum, vel rationem inuestigando. Vndè primum tangitur supremus apex affectus, secundum quem mouetur per ardorem in Deum, & existo contactu relinquitur in mente verissima cognitio intellectus, nam illud solum quod sentit de diuinis, verissimè apprehendit intellectus.] scilicet post-

quam ab excessu istius amoris ad operandum à suspensione suorum actuum restitutus fuerit, & verbum Agalmatis formauerit, vt hic in secunda acceptione dictum *c* est.

Pientiores itaque scholastici, cum intelligerent viros tum doctrina, tum sanctitate, & singulariter arcano amore, se præstantiores; asserere voluntatem vitaliter quandoque à Deo, absque omni prævio intellectu (ad talem excitationem directo) moueri, & alia quæ ipsorum intellectum excederent, piè, & humiliter de ipsorum dictis sentiendum esse duxerunt: quo ita pro reuerentia accederet illis bona gratia. vt supra *d* dictum est. quid autem de Suarezio huic sententiæ sese *e* mordicè opponente, dicendum sit, ad iudicium viri, diuino animo præstantis, & in arcano amore multifariò, ac multis modis exercitati; nec non in sacra doctrina eximiè versati, remittimus. & hæc quidem cum originem specierum, (quæ ad realem, & vitalem operationem formandam, aut suscipiendam, necessaria sunt) tantum respiciant, consequenter modo explicandum est, vt operationes singulares, ipsam actualem cum Deo fruitionem (per successiuas intimioresque inactiones) continuent, renouent, perficiantque.

DE

a De occult. semit. p. 2. c. 13. *b* S. Bonau. 2. tom. opusc. tract. de myst. Theolog. c. 6. inf. Dec. 6. a. 17. *d* Dec. 1. a. 5. *e* De Relig. t. 2. l. 2. t. 4. c. 13.